

Úpal a spála viniča

6. augusta 2005

Slnčný úpal - vyvoláva tepelné žiarenie, prehriatie bobúľ. Slnčnú spálu - vyvoláva UV-B žiarenie, ktoré v posledných rokoch sťažuje život nielen nás, ľudí, ale spôsobuje škody aj v rastlinnom svete, teda i na viniči.

Diagnóza

Presné rozpoznanie - diagnóza je nevyhnutná k tomu, aby sme určili pôvodcu príznakov, a robili správne opatrenia, resp. aby sme nerobili zbytočné postreky pri zlom určení príznakov napr. proti peronospóre.

Úpal vyvoláva a silné slnečné tepelné žiarenie tzv. *infračervené*

žiarenie, kedy sa bobule zohrejú aj na vyše 50°C. Žiarenie spôsobuje na bobuliach prepadnuté škvrny, ktoré od stredu postupne hnednú (označili sme červenými šípkami), scvrkávajú (príznaky sú z osvetlenej strany strapca) - až celé bobule usychajú.

Nemýliť s príznakmi **peronospóry**. Pri peronospóre napadnuté bobule sa spočiatku zafarbujú do zelenosivej až sivej farby (nie do hnedna), potom postupne scvrkávajú. Infekcia vniká spravidla na mieste, kde sa bobuľa spája so stopkou, preto nekróza (odumieranie) postupuje aj smerom ku strapcu. Bobule sa postupne scvrkávajú, neskôr nekrotizujú podobne ako pri poškodení úpalom.

Zriedka, ale len pri vhodných podmienkach pre patogénnu hubu, môže sa na napadnutých bobuliach vytvoriť biely nálet sporangií - tzv. fruktifikácia.

Spála viniča je vyvolaná *UV-B žiarením*. Šupka bobúľ zo strany ožiarenia

slnkom postupne hnedne, hnednutie sa zosilňuje, až sa na bobuliach objavia preliačiny (označené fialovou šípkou!).

Často pri silnom poškodení vzniká interakcia - spoločný prejav úpalu a spály.

Na listoch tiež vznikajú charakteristické príznaky, ktoré sa dajú dobre rozpoznať a rozlíšiť spálu a úpal, ale odlíšiť aj od príznakov iných chorôb, či porúch.

Úpal - tepelné IČ žiarenie spôsobuje na žiarením prehriatych listoch nekrotické škvrny, až celé listy môžu odumrieť - uschnúť.

Úpal - tepelné žiarenie

Spála - UV-B žiarenie sa na listoch prejavuje hnedofialovým zafarbením ožiarených častí listov, ktoré neskôr odumierajú - ale na rozdiel od úpalu si ponechávajú nádech hnedofialového zafarbenia.

Škodlivosť účinku slnečného úpalu a spály

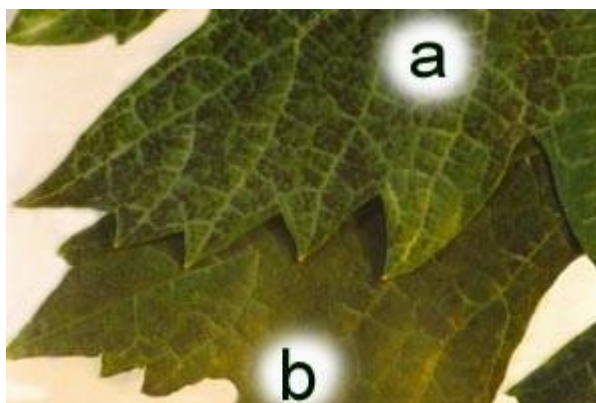
Úpal aj spála vyvolávajú nekrotizovanie listových častí, teda znižujú intenzitu fotosyntetickej asimilácie, čím sa znižuje kvalita úrody - hrozna. Taktiež úpalom, resp. spálou bobúľ sa obmedzuje syntéza cukrov a vytváranie aromatických látok - zhoršuje sa kvalita hrozna. Nesmie nás mýliť hnednutie bobúľ, ich scvrkávanie - v protiklade s cibébovaním, pri ktorom sa práve koncentrujú cukry a vytvárajú sa veľmi cenné aromatické látky.

Pri úpale a spále syntéza cukrov sa znižuje a pribrzdzuje sa tvorba cenných látok tvoriacich kvalitu hrozna.

Ochrana

Možnosti ochrany sú veľmi obmedzené. Napriek tomu, citlivým prístupom k výberu prípravkov na ochranu viniča môžeme zmierniť príznaky slnečného úpalu a spály, a tým aj škody, ktoré spôsobujú.

Skúšali sme exponovať UV-B žiarenie na viničové listy bez ošetrovania (a), resp. po ošetrovaní terpénovým prípravkom Agrovital (b). Ukazuje sa, že terpénový film zmierňuje príznaky UV-B žiarenia.

Technológia ochrany viniča tiež podstatne ovplyvňuje intenzitu poškodenia slnečným žiarením. Napr.:

1. Na neošetrenej kontrole poškodenie strapcov, resp. listov je 14,5, resp. 21,0%
2. Na viniči, ošetrovanom mednatými a sírnatými prípravkami poškodenie bolo vyššie - 21,6, resp. 35,8%
3. Pri Integrovannej ochrane s použitím pomocného prípravku Agrovital bolo poškodenie nižšie, 7,1, resp. 12,2%.

Okrem chemickej ochrany iste vplýva na veľkosť poškodenia aj kondícia výsadby, menovite výživa. Pri optimálnj výžive je odolnosť viniča väčšia.

